

การดำเนินการวิจัย

ในการสำรวจ ข้อมูล เกี่ยวกับการใช้โทรทัศนในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย นั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 17 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพุ่มวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักบรรณสาร การพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามคือ เพื่อสำรวจสภาพทั่วไปของห้องสมุด การใช้โทรทัศนในห้องสมุด และความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ตลอดจนปัญหาที่ น่าจะเกิดขึ้นในการนำโทรทัศนมาใช้ประโยชน์ในด้าน การบริการ และการให้บริการในห้องสมุด มหาวิทยาลัยในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบเปิด คือให้ผู้ตอบเติมคำตอบ ใ้เอง ในการสร้างแบบสอบถามได้ศึกษาจากหนังสือ บทความวารสาร และเอกสารที่กล่าว ถึงการนำโทรทัศนมาใช้ประโยชน์ในด้าน การให้บริการ และการบริหารในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และห้องสมุด เฉพาะ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 14 หัวข้อใหญ่ ดังต่อไปนี้คือ

1. เวลาเปิดและปิดการให้บริการ
2. วันหยุด
3. จำนวนหนังสือ
4. จำนวนวารสาร

5. จำนวนหนังสือพิมพ์
6. การจัดเก็บโสภณสัญญาบัตร
7. ลักษณะอาคาร
8. การแบ่งห้องต่าง ๆ
9. จำนวนบุคลากร (แยกเป็นบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งคุณวุฒิ)
10. การไขประโยชน์ของโทรทัศน์ในคานต่าง ๆ
11. ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ของบุคลากร
12. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ในการนำโทรทัศน์มาไขประโยชน์
13. ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากมีการนำโทรทัศน์มาไขประโยชน์
14. ความคิดเห็นอื่น ๆ ของบรรณารักษ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ส่งไปยังหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย 17 แห่ง ได้รับคำตอบกลับคืนมาทั้งหมด ปรากฏผลของการวิเคราะห์ดังนี้คือ

1. เวลาเปิดให้บริการของหอสมุดกลางตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันศุกร์ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวนถึง 8 แห่ง จาก 17 แห่ง เปิดให้บริการเวลา 7.30 น. ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง รองลงมาคือหอสมุดกลางเปิดให้บริการเวลา 8.00 น. 5 แห่ง ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา และหอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดกลางอีก 3 แห่ง เปิดให้บริการเวลา 8.30 น. ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นหอสมุดแห่งเดียวที่เปิดให้บริการเวลา 7.45 น. ดังตัวเลขปรากฏในตารางที่ 1

สำหรับเวลาเปิดของหอสมุดกลางเหล่านี้ส่วนใหญ่จะแตกต่างกัน มีหอสมุดกลางที่เปิดเวลาเดียวกัน จำนวนมากที่สุดเพียง 5 แห่งคือ เปิดเวลา 21.00 น. ได้แก่หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก

หอสมุดกลางอื่น ๆ ที่เปิดเวลาเดียวกันได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิดเวลา 17.00 น. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดเวลา 18.00 น. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพุ่มวัน และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เปิดเวลา 19.45 น. หอสมุดกลางที่เหลือมีเวลาเปิดไม่เหมือนกันคือ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดเวลา 16.30 น. หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดเวลา 17.00 น. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา เปิดเวลา 19.00 น. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา เปิดเวลา 20.00 น. และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน เปิดเวลา 20.30 น. ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ส่วนจำนวนชั่วโมงที่เปิดให้บริการในหอสมุดกลางนั้น หอสมุดกลางส่วนใหญ่ซึ่งมีถึง 14 แห่ง เปิดให้บริการวันละ 10 ชั่วโมงขึ้นไป เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าค้นคว้าเพิ่มเติม หอสมุดกลางดังกล่าวได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ให้บริการมากที่สุด วันละ 13 ชั่วโมง 30 นาที หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลกให้บริการวันละ 13 ชั่วโมง หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลาให้บริการวันละ 12 ชั่วโมง 30 นาที หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนครให้บริการวันละ 12 ชั่วโมง หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา ให้บริการวันละ 11 ชั่วโมง และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และรามคำแหงให้บริการวันละ 10 ชั่วโมง 30 นาที

หอสมุดกลางที่มีจำนวนชั่วโมงให้บริการน้อยที่สุด คือหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้บริการวันละ 8 ชั่วโมง รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1

สำหรับเวลาเปิดให้บริการของห้องสมุดในวันเสาร์นั้น มีหอสมุดกลางเปิดให้บริการเวลา 8.30 น. และ 9.00 น. เป็นจำนวนมากเท่ากันคืออย่างละ 6 แห่ง หอสมุดกลางที่

เปิดให้บริการ เวลา 8.30 น. ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดกลางที่เปิดให้บริการ เวลา 9.00 น. ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา

หอสมุดกลางที่เปิดให้บริการ เวลาอื่นมีจำนวนน้อยตามลำดับคือ เปิดเวลา 8.00 น. มี 3 แห่ง ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน และหอสมุดศิริราชมหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดกลางที่เปิดให้บริการ เวลา 10.00 น. มีเพียงแห่งเดียวคือ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ส่วนเวลาปิดให้บริการในวันเสาร์ของหอสมุดกลางต่าง ๆ นั้นก็มีแตกต่างกันไป หอสมุดกลางที่เปิดเวลา 16.00 น. และ 16.30 น. มีจำนวนมากเท่ากันคืออย่างละ 4 แห่ง ซึ่งได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา ปิดให้บริการ เวลา 16.00 น. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศิลปากร ปิดเวลา 16.30 น.

หอสมุดกลางที่เปิดให้บริการ เวลา 12.00 น. และ 15.00 น. มีจำนวนเท่ากันคือ อย่างละ 3 แห่ง หอสมุดกลางที่เปิดเวลา 12.00 น. ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก หอสมุดกลางที่เปิดเวลา 15.00 น. ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หอสมุดกลางที่เหลือ 2 แห่งคือ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร ปิดเวลา 17.00 น. และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ปิดเวลา 15.30 น. รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

สำหรับจำนวนชั่วโมงที่เปิดให้บริการในวันเสาร์ของหอสมุดกลางต่าง ๆ ปรากฏว่า จำนวนที่เปิด 8 ชั่วโมงเป็นจำนวนสูงสุด มีหอสมุดกลางเปิดให้บริการเป็นเวลาดังกล่าว 6 แห่ง ได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหิดล

หอสมุดกลาง 4 แห่งเปิดให้บริการ 7 ชั่วโมงในวันเสาร์ ได้แก่หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา

หอสมุดกลางที่เปิดให้บริการวันละ 3 ชั่วโมง และ 6 ชั่วโมง มีจำนวนเท่ากันคือ อย่างละ 2 แห่ง ได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน เปิดให้บริการในวันเสาร์ 3 ชั่วโมง และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดให้บริการ 6 ชั่วโมง

หอสมุดกลางอื่น ๆ ได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เปิดให้บริการ 6 ชั่วโมง 30 นาที และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา เปิด 2 ชั่วโมง ในวันเสาร์ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

โดยทั่วไป หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยทั้ง 17 แห่ง เปิดให้บริการสัปดาห์ละ 6 วัน คือตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ และปิดให้บริการในวันอาทิตย์ รวมทั้งวันหยุดราชการอื่น ๆ ยกเว้นสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพียงแห่งเดียวที่ปิดให้บริการในวันเสาร์ และหอสมุดศิริราชก็เป็นหอสมุดกลางแห่งเดียวที่เปิดให้บริการในวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลา 8.00 - 12.00 น.

2. จำนวนหนังสือในหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยทั้ง 17 แห่ง แยกออกเป็นหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศปรากฏว่า หอสมุดศิริราชมีจำนวนหนังสือภาษาไทยน้อยที่สุด คือ 2,500 เล่ม และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนสูงที่สุดถึง 80,245 เล่ม

สำหรับจำนวนหนังสือภาษาต่างประเทศปรากฏว่า หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร มีน้อยที่สุด คือ 5,085 เล่ม และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีมากที่สุดถึง 118,530 เล่ม นับเป็นหอสมุดกลาง

ตารางที่ 1 เวลา เปิด - ปิด และจำนวนชั่วโมงที่ให้บริการในวันจันทร์ - ศุกร์ ของหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัย	เวลาเปิด				เวลาปิด									รวมจำนวน ชั่วโมงที่ ให้บริการ
	7.30	7.45	8.00	8.30	16.30	17.00	17.30	18.00	19.00	19.45	20.00	20.30	21.00	
จุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัย				x			x							9
มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์				x								x		12.30
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	x							x						10.30
มหาวิทยาลัย รามคำแหง	x							x						10.30
มหาวิทยาลัย ศิลปากร			x			x								9
มหาวิทยาลัย เชียงใหม่			x									x		13
มหาวิทยาลัย ขอนแก่น				x	x									6
มหาวิทยาลัยมหิดล				x								x		13
สถาบันบัณฑิตพัฒน- บริหารศาสตร์		x					x							9.15
มหาวิทยาลัยศรี นครินทร์วิโรฒปทุมวัน x											x			12.15
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ ประสานมิตร x											x			12.15

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เวลาเปิด			เวลาปิด										รวมจำนวน ชั่วโมงที่ ให้บริการ
	7.30	8.00	8.30	16.30	17.00	17.30	18.00	19.00	19.30	19.45	20.00	20.30	21.00	
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทร์วิโรฒ สงขลา	x										x			12.30
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทร์วิโรฒ พระนคร	x								x					12
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทร์วิโรฒ มหา- สารคาม	x												x	13.30
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทร์วิโรฒ บางแสน	x											x		13
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทร์วิโรฒ พิษณุโลก		x											x	13
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทร์วิโรฒ ผลิตศึกษา		x						x						11

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 เวลาเปิด - ปิด และจำนวนชั่วโมงที่ให้บริการในวันเสาร์ ของหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัย	เวลาเปิด				เวลาปิด						รวมจำนวน ชั่วโมงที่ ให้บริการ
	8.00	8.30	9.00	10.00	12.00	15.00	15.30	16.00	16.30	17.00	
จุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัย			x					x			7
มหาวิทยาลัยเกษตร- ศาสตร์			x			x					6
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์			x			x					6
มหาวิทยาลัย รามคำแหง		x							x		8
มหาวิทยาลัย ศิลปากร		x							x		8
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		x							x		8
มหาวิทยาลัยขอนแก่น		x							x		8
มหาวิทยาลัยมหิดล	x							x			8
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ ปทุมวัน			x		x						3
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร		x				x					6.30
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ สงขลา	x				x						4
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ พระนคร				x						x	7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	เวลาเปิด				เวลาปิด						รวมจำนวน ชั่วโมงที่ให้บริการ
	8.00	8.30	9.00	10.00	12.00	15.00	15.30	16.00	16.30	17.00	
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ มหาสาร- คาม		x					x				7
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ บางแสน	x							x			8
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ พิษณุโลก			x		x						3
มหาวิทยาลัยศรี- นครินทรวิโรฒ พลศึกษา			x					x			7

เพียงแห่งเดียวที่มีจำนวนหนังสือภาษาต่างประเทศเกินหนึ่งแสนเล่ม จำนวนหนังสือภาษาต่างประเทศของหอสมุดกลางอื่นๆ ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 3

จำนวนวารสารภาษาไทยในหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยทั้ง 17 แห่ง มีตั้งแต่จำนวนต่ำสุดคือ 37 ฉบับ จนถึงสูงสุด 400 ฉบับ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนวารสารภาษาไทยน้อยที่สุด และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีมากที่สุด

ทางจำนวนวารสารภาษาต่างประเทศมีหอสมุดกลาง 3 แห่ง ที่มีจำนวนวารสารถึง 500 ฉบับ ได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจำนวนเท่ากัน คือ 500 ฉบับ และหอสมุดศิริราชมีมากที่สุดถึง 555 ฉบับ หอสมุดกลางที่มีจำนวนวารสารภาษาต่างประเทศน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มี 30 ฉบับเท่ากัน ตัวเลขของหอสมุดกลางอื่นๆ จากตารางที่ 3

จำนวนหนังสือพิมพ์ในหอสมุดกลางแยกเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทยและอังกฤษ ปรากฏว่าหอสมุดกลางส่วนใหญ่มีหนังสือพิมพ์ภาษาไทยเฉลี่ย 7-8 ฉบับ ส่วนหอสมุดที่มีหนังสือพิมพ์ภาษาไทยน้อยที่สุดคือหอสมุดศิริราชมีจำนวน 1 ฉบับ และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีมากที่สุด 17 ฉบับ

หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศในหอสมุดกลางเหล่านี้มีจำนวนตั้งแต่ 1- 3 ฉบับ หอสมุดกลางที่มี 1 ฉบับ ได้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา และมหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดกลางที่มีหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 3 ฉบับ ได้แก่ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน หอสมุดกลางอื่นมีจำนวนหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศแห่งละ 2 ฉบับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ในหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัย	จำนวนหนังสือ		จำนวนวารสาร		จำนวนหนังสือพิมพ์	
	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	32,370	75,537	37	262	8	3
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	14,337	38,828	200	500	7	3
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	80,245	118,530	192	464	8	3
มหาวิทยาลัยศิลปากร	6,928	5,085	80	37	7	1
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ไม่ทราบ จำนวน	ไม่ทราบ จำนวน	400	500	ไม่ทราบ จำนวน	3
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	12,000	34,000	138	318	ไม่ทราบ จำนวน	ไม่ทราบ จำนวน
มหาวิทยาลัยมหิดล	2,500	60,000	55	555	1	3
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	16,931	43,519	201	401	7	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน	24,500	23,045	45	7	7	3
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	51,900	47,100	205	197	12	3
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	15,693	10,917	97	48	7	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พระนคร	18,568	7,762	80	30	8	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	15,108	18,942	145	60	10	3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	จำนวนหนังสือ		จำนวนวารสาร		จำนวนหนังสือพิมพ์	
	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒบางแสน	23,000	22,000	75	30	8	3
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒพิษณุโลก	26,000	42,000	74	41	6	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒพลศึกษา	8,500	5,500	91	45	5	2

3. ตารางที่ 4 แสดงว่าหอสมุดกลางส่วนใหญ่จำนวน 11 แห่ง มีการจัดเก็บอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาไว้ในห้องสมุด และในบรรดาโสตทัศนอุปกรณ์เหล่านี้ ฟิล์มสตริปเป็นอุปกรณ์ที่ห้องสมุดจัดเก็บไว้มากที่สุด โดยมีอยู่ในหอสมุดกลางถึง 8 แห่ง ได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โสตทัศนอุปกรณ์ที่มีการจัดเก็บมากรองลงมาจากฟิล์มสตริปคือแผ่นที่ มีการจัดเก็บในหอสมุดกลาง 6 แห่ง ได้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน

ไมโครฟิล์มและแผ่นเสียงมีหอสมุดกลางจัดเก็บไว้อย่างละ 5 แห่ง หอสมุดกลางที่จัดเก็บไมโครฟิล์มได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักบรรณสารการพัฒนา และหอสมุดศิริราช ส่วนแผ่นเสียงได้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 การจัดเก็บโสตทัศนูปกรณ์ในหอสมุดกลาง จำแนกตามประเภท

มหาวิทยาลัย	พัฒนศรียุค	สไลด์	ไมโครฟิล์ม	ไมโครฟิล์ม	พัฒนภาพยนตร์	เทปบันทึกเสียง	แผ่นเสียง	เครื่องเล่นแผ่นเสียง	เครื่องบันทึกเสียง	เครื่องเล่นไมโครฟิล์ม	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์	พัฒนอุปกรณ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุมวัน	x																		
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	x	x	x	x	x	x	x												
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	x																		
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พระนคร	x																		
มหาวิทยาลัย เชียงใหม่		x		x	x		x												
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	x																		
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	x																		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	พัฒนาครบ	สโคง	ไม่ครบ	ไม่ครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ	พัฒนาครบ
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	x															
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒน- บริหารศาสตร์	x	x		x	x		x		x	x		x		x		
มหาวิทยาลัยมหิดล				x			x		x			x				

ขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักบรรณสารการพัฒนา

อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาประเภทอื่น ๆ มีการจัดเก็บน้อยลงไปตามลำดับและมีหอสมุดกลางเพียง 2 - 3 แห่งเท่านั้นที่จัดเก็บไว้

สำหรับมหาวิทยาลัยศิลปากร ขณะนี้ยังไม่ได้จัดเก็บโสตทัศนอุปกรณ์ แต่จะเริ่มโครงการนี้ในปีงบประมาณ 2518

4. หอสมุดกลางส่วนใหญ่มีอาคารสถานที่แยกเป็นเอกเทศไม่ปะปนกับอาคารเรียนมีเพียง 5 แห่งที่ตั้งอยู่ร่วมกับอาคารเรียนหรือหน่วยงานอื่นของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทว่าอาคารหอสมุดส่วนใหญ่จะเป็นอาคาร 2 ชั้น แต่มีบางแห่งที่ขนาดแตกต่างกันไป ดังรายละเอียดในการร่างที่ 5

ตารางที่ 5 อาคารสถานที่ของหอสมุดกลางจำแนกตามที่ตั้งและความสูง

มหาวิทยาลัย	ที่ตั้ง		ความสูง				
	แยกเป็นเอกเทศ	ร่วมกับอาคารอื่น	1 ชั้น	2 ชั้น	3 ชั้น	4 ชั้น	5 ชั้น
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		X			X		
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	X				X		
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		X					X
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	X						X
มหาวิทยาลัยศิลปากร		X		X			
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	X		X				
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	X			X			
มหาวิทยาลัยมหิดล	X					X	
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	X			X			
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน		X		X			

ตารางที่ 5 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	ที่ตั้ง		ความสูง				
	แยกเป็น เอกเทศ	รวมกับ อาคารอื่น	1 ชั้น	2 ชั้น	3 ชั้น	4 ชั้น	5 ชั้น
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	X				X	X	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	X			X			
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พระนคร	X			X			
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	X			X			
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	X			X			
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก	X			X			
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา		X		X			

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เป็นหอสมุดกลางเพียงแห่งเดียวที่มีอาคารต่างกัน 2 หลัง คือเป็นอาคาร 3 ชั้น 1 หลัง และอาคาร 4 ชั้น 1 หลัง

5. การแบ่งห้องในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยมากมีการจัดแบ่งคล้ายคลึงกันคือ แบ่งตามประเภทและเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ รวมทั้งอุปกรณ์ที่มีอยู่ในห้องสมุด หอสมุดกลางโดยทั่วไป ไปแบ่งอาคารออกเป็น ห้องทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ห้องอ่านหนังสือทั่วไป ห้องหนังสืออ้างอิงและห้องวารสาร มีหอสมุดกลางบางแห่งที่มีห้องเพิ่มนอกเหนือไปจากนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพิ่มห้องหนังสือเด็กและห้องประชุม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลาเพิ่มห้องนวนิยาย และห้องปฏิบัติการหลักสูตร มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่ เพิ่มห้องโสตทัศนศึกษา และห้องวารสารลงเวลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มหาสารคาม เพิ่มห้องนวนิยายและห้องปฏิบัติการหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพิ่มห้องสิ่ง
 พิมพ์รัฐบาล และห้องภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน เพิ่มห้อง
 วรรณกรรมทางศาสนา และห้องอ่านฟิล์มสตริป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพิ่มห้องหนังสือสารอง
 และห้องฝึกฟังภาษาอังกฤษ สำนักบรรณสารการพัฒนาเพิ่มห้องคนควา และห้องประชุม จุฬาลง
 กรณ์มหาวิทยาลัยเพิ่มห้องวรรณกรรม ห้องหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทย และห้องสมุดส่วนตัว
 (ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ) หอสมุดศิริราชเพิ่มห้องวารสารเยี่ยมเล่ม ห้องประวัติการแพทย์
 ห้องอ่านหนังสือมทิลล และห้องอ่านหนังสือพุทธธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนบุคลากรในหอสมุดกลางแยกเป็นบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

มหาวิทยาลัย	บรรณารักษ์	เจ้าหน้าที่	รวม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	28	17	45
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	14	19	33
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	24	40	64
มหาวิทยาลัยศิลปากร	8	6	14
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	11	46	57
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	10	25	35
มหาวิทยาลัยมหิดล	10	15	25
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	21	35	56
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน	2	6	8
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร	12	18	30
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา	2	3	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร	3	2	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม	2	7	9
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน	3	15	18
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก	4	11	15
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา	1	6	7

ตารางที่ 7 คุณวุฒิของบรรณาธิการและเจ้าหน้าที่ในหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัย	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	อนุปริญญาบรรณาธิการ	ปริญญาตรี	ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง	มัธยมศึกษา 8
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-	12	-	-	8	7	1
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-	3	2	-	9	-	-
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	-	3	-	2	19	-	-
มหาวิทยาลัยศิลปากร	-	1	-	1	3	-	-
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	-	1	-	1	5	-	-
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	-	4	-	-	6	-	-
มหาวิทยาลัยมหิดล	-	5	-	-	5	-	-
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	7	-	-	13	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุมวัน	-	1	1	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	1	9	-	-	2	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	-	2	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พระนคร	-	2	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	-	1	-	-	1	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	1	2	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก	-	1	-	2	1	-	-
จำนวนรวม	3	54	3	6	72	7	1

6. ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นจำนวนบรรณากรและเจ้าหน้าที่ในหอสมุดกลางต่างๆ ทั้งจำนวนบรรณากรรวมทั้งอาจารย์ซึ่งทำการสอนและทำงานห้องสมุดอย่างละครั้งเวลารวมทั้งวิทยากรของห้องสมุด และจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดรวมถึงภารโรงและคนขับรถ ปรากฏว่า หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนบรรณากรมากที่สุดถึง 28 คน ในจำนวนนี้รวมอาจารย์ที่ช่วยงานห้องสมุดในเวลาที่ไม่ได้ทำการสอนหรือปฏิบัติราชการอื่น และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา มีบรรณากรน้อยที่สุดเพียง 1 คน สำหรับจำนวนเจ้าหน้าที่ของหอสมุดกลางทั้ง 17 แห่ง ปรากฏว่ามีจำนวนต่ำสุดตั้งแต่ 5 คน จนถึงสูงที่สุด 64 คน หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนครมีน้อยที่สุด และหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีมากที่สุด

ตารางที่ 7 ซึ่งแสดงคุณวุฒิของบรรณากรในหอสมุดกลาง ปรากฏว่าบรรณากรส่วนใหญ่สำเร็จปริญญาตรี และรองลงมาสำเร็จปริญญาโท บรรณากรที่จบปริญญาตรีมีจำนวนรวมถึง 72 คน และบรรณากรที่จบปริญญาโทมีจำนวนรวม 54 คน

7. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยต่างๆไม่ คอยนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในการให้บริการกับผู้ใช้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบริหารงานในห้องสมุด เช่นการจัดรายการโทรทัศน์ไปออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ การใช้โทรทัศน์ประชาสัมพันธ์ห้องสมุด การใช้โทรทัศน์วงจรปิดให้บริการตอบคำถามและอ้างอิง เลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ฝึกงานในห้องสมุด ในการประชุมของบรรณากรปฐมนิเทศห้องสมุด ตรวจห้องอ่านหนังสือและบริเวณอื่นๆ ของห้องสมุด เป็นต้น และห้องสมุดเหล่านี้ก็ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ภายในห้องสมุดเพื่อเปิดรับรายการต่างๆ ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ชมด้วย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นหอสมุดกลางเพียงแห่งเดียวที่นำโทรทัศน์วงจรปิดมาใช้ประโยชน์บ้างในการสอนวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุดให้กับนิสิตทั้งมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 จำนวนบรรณาธิการและเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ทางด้านโทรทัศน์

มหาวิทยาลัย	ดูงานด้านโทรทัศน์		ฝึกงานด้านโทรทัศน์		เรียนหลักสูตรเกี่ยวกับโทรทัศน์	
	จำนวนบรรณาธิการ	จำนวนเจ้าหน้าที่	จำนวนบรรณาธิการ	จำนวนเจ้าหน้าที่	จำนวนบรรณาธิการ	จำนวนเจ้าหน้าที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน	1		1	1	1	
มหาวิทยาลัยขอนแก่น			1			
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1		1		1	
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	1	1	1	1	1

8. ตารางที่ 8 ปรากฏว่ามีหอสมุดกลางเพียง 5 แห่ง ที่บรรณาธิการและเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ทางด้านโทรทัศน์ หอสมุดกลางดังกล่าวได้แก่สำนักบรรณสารการพัฒนา หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำหรับการดูงาน ฝึกงาน และเรียนหลักสูตรทางด้านโทรทัศน์นั้น ส่วนใหญ่บรรณาธิการเป็นผู้มีประสบการณ์ มีหอสมุดกลางเพียง 2 แห่งเท่านั้นที่เจ้าหน้าที่มีความรู้ทางด้านโทรทัศน์บ้าง คือหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน และมหาวิทยาลัยรามคำแหง และหอสมุดกลางแต่ละแห่งมีบรรณาธิการที่มีประสบการณ์ด้านโทรทัศน์เพียงแห่งละ 1 คนเท่านั้น

9. ทางด้านความคิดเห็นของบรรณาธิการเกี่ยวกับการนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในสถานต่าง ๆ ในหอสมุดกลาง พอสรุปความคิดเห็นได้เป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่เห็นว่ามีประโยชน์ และฝ่ายที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์

หอสมุดกลางที่เห็นว่าโทรทัศน์มีประโยชน์ และอาจนำมาใช้ได้ในการให้บริการและการบริหาร ได้แก่หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-

วิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพระนคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ได้ให้ความเห็นไว้คือ

- เป็นการนำความก้าวหน้าทางค่านวิทยาศาสตร์มาใช้ในวงการห้องสมุด ทำให้งานที่ทำงานขึ้น ประหยัดเวลาและแรงงานได้ดี

- เหมาะสมสำหรับห้องสมุดใหญ่ ๆ และมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก

- เป็นประโยชน์มาก ถ้าจะนำโทรทัศน์มาใช้ในงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

เช่นการจัดรายการไปออกทางสถานีโทรทัศน์ อาจจัดเป็นรายการสารคดีความรู้ สิ่งที่ได้จากห้องสมุด วิจารณ์หนังสือ สัมภาษณ์นักเขียน ตอบปัญหา เป็นต้น เพื่อกระตุ้นนักศึกษาให้มาใช้ห้องสมุด การจัดรายการจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจ และสนใจหนังสือมากกว่าการอ่านหนังสือจากเล่มจริง ๆ

ในด้านการสอนการใช้หนังสือและห้องสมุด โทรทัศน์จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น สามารถเรียนพร้อมกันได้ครั้งละหลายคน ได้เห็นของจริง เป็นการดึงสิ่งต่าง ๆ ในห้องสมุดมาสู่นักศึกษา ตลอดจนบุคคลอื่นที่สนใจ ทำให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น การใช้โทรทัศน์สอนวิชาการหนังสือและห้องสมุดนี้ สามารถทำได้ดีกับมหาวิทยาลัยที่มีโครงการใช้โทรทัศน์ระบบวงจรปิดอยู่แล้ว และจะดียิ่งขึ้นถ้าสถาบันนั้น ๆ มีการเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วย

ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ของโทรทัศน์ เช่น ใช้โทรทัศน์วงจรปิดตรวจความเรียบร้อยในห้องอ่านหนังสือ และป้องกันการขโมยหนังสือ ประชุมนิเทศห้องสมุด ฝึกงานในห้องสมุด เสนอบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดแก่ผู้ใช้ และยังช่วยให้สะดวกในการติดต่อกันระหว่างห้องสมุดในสถาบันเดียวกัน

สำหรับหอสมุดกลางที่ให้ความเห็นว่าโทรทัศน์ไม่มีประโยชน์ และไม่คุ้มค่าที่จะนำมาใช้ในการให้บริการ และการบริหารงานในห้องสมุดได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันเหล่านี้ได้ให้ความเห็นว่า

- สภาพปัจจุบันยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ เพราะถ้ามีงบประมาณ ควรนำไปปรับปรุงบริการด้านอื่นจะมีประโยชน์มากกว่า

- การใช้โทรทัศน์ไม่มีประโยชน์ เพราะนักศึกษาเข้ามาใช้ห้องสมุดเพื่อการอ่าน และการค้นคว้าเท่านั้น

- เศรษฐกิจยังไม่เหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือราคาแพง และต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่

10. สำหรับปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการดำเนินงานทางด้านโทรทัศน์นี้ บรรณารักษ์ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้คือ

- การดำเนินงานต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งงบประมาณของห้องสมุดมีไม่พอ และถ้าจะแบ่งเงินไปดำเนินงานจริง ๆ ก็จะทำให้กระทบกระเทือนต่องบประมาณด้านอื่น เช่นการจัดหา เป็นต้น

- ต้องจัดเตรียมบุคลากรที่จะมาดำเนินงานทางด้านนี้โดยเฉพาะ ซึ่งต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุดอีกหลายคน

- ต้องจัดเตรียมสถานที่สำหรับทำเป็นห้องส่งโทรทัศน์โดยเฉพาะ

- ผู้ชมอาจเกิดความรู้สึกเบื่อ และไม่ตื่นเต้นเท่าที่ควร เพราะไม่ได้เห็นของจริง

- กระแสไฟฟ้าในประเทศไทยไม่แน่นอน อาจทำให้การถ่ายทอดโทรทัศน์หยุดชะงักถ้ากระแสไฟฟ้าตก

ผลการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงโครงการ

ในการเสนอโครงการใช้โทรทัศน์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้เสนอโครงการโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัย 17 แห่ง ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 - 4 ของวิทยานิพนธ์ จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดทำร่างโครงการใช้โทรทัศน์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยขึ้น โดยเสนอเป็นโครงการทั้งหมด 9 โครงการ ดังปรากฏในภาคผนวก ข. ร่างโครงการนี้ได้จัดส่งไปยังบรรณารักษ์ห้องสมุด เอ ยู เอ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ในแผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ ซึ่งมีความรู้ทางด้านโทรทัศน์เป็นอย่างดี เพื่อให้ตรวจสอบความเหมาะสม และความถูกต้อง ตลอดจนเสนอความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อโครงการ

หลังจากได้อ่านร่างโครงการแล้ว บรรณารักษ์ทั้ง 3 ท่าน ให้ข้อคิดเห็นตรงกันว่า โครงการที่ 2 ซึ่งกล่าวถึง การใช้โทรทัศน์ช่วยในการเลือกซื้อหนังสือและวารสารสำหรับห้องสมุดคณะ และโครงการที่ 3 ซึ่งกล่าวถึง การใช้โทรทัศน์ในการประชุมของบรรณารักษ์ ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับประเทศไทย เพราะโครงการที่ 2 ต้องใช้เวลาในการจัดทำรายการมาก และรายการแต่ละครั้งจะแนะนำหนังสือได้ไม่มากนัก ซึ่งไม่เป็นประโยชน์ต่อห้องสมุดคณะมากเท่าไร ห้องสมุดคณะเองก็อาจไม่จัดซื้อหนังสือที่นำมาแนะนำทางโทรทัศน์ได้ เพราะห้องสมุดคณะมีนโยบายจัดซื้อแต่เฉพาะหนังสือในสาขาวิชาที่เปิดสอนในแต่ละคณะ ซึ่งหนังสือเหล่านั้นจะมีไม่ซ้ำกัน โครงการนี้เหมาะสมที่จะใช้กับห้องสมุดประชาชนเท่านั้น ส่วนโครงการที่ 3 ถ้าใช้แบบบันทึกเสียงแทนจะประหยัดงบประมาณได้มากกว่า และสะดวกกว่า ส่วนโครงการอื่นอีก 7 โครงการ บรรณารักษ์ทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นว่า สามารถนำมาใช้ได้ และจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและบริการของห้องสมุด ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกส่วนที่เป็นโครงการที่ 2 และ 3 ออก คงเหลือโครงการที่เสนอเพียง 7 โครงการ

นอกจากนั้น ในการจัดซื้อส่วนของหอสมุดกลางเพื่อดำเนินงานทางด้านโทรทัศน์ ก็ได้เพิ่มเติมห้องผลิตวัสดุเพื่อประกอบรายการ และห้องเก็บอุปกรณ์สำหรับรายการตามที่อาจารย์แผนกโสตทัศนศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะ และได้คัดเลือกที่เป็นห้องอัดเสียงออกเนื่องจากไม่มีความจำเป็นมากสำหรับการดำเนินงาน และจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของห้องสมุด

จากข้อคิดเห็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงร่างโครงการใช้โทรทัศน์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพื่อเสนอเป็นโครงการที่สมบูรณ์ดังปรากฏในบทที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย